

Riksdagen

Socialförsäkringsutskottet

Kari Hasselberg

kari.hasselberg@riksdagen.se

Vår referens/dnr:

172/2017, P Karlsson & A Berg

Er referens/dnr:

177-2017/18

2017-10-05

Remissvar

Socialförsäkringsutskottets remiss gällande motion 2017/18:120

Inledning

Svenskt Näringsliv välkomnar Socialförsäkringsutskottets initiativ som syftar till att stärka och förtydliga de rättsliga möjligheterna att avstå från att återkalla arbetstillstånd för arbetskraftsinvandrare när felen eller avvikelserna i förhållande till förutsättningarna för arbetstillståndet inte kan betraktas vara ett kringgående av regelverket.

Om motionens förslag

Svenskt Näringsliv välkomnar motionens skrivningar att förslaget är ett förtydligande till Migrationsverket och migrationsdomstolarna att beakta proportionalitetsprincipen i samband med prövningar av återkallelse och förlängningar av arbetstillstånd.

Svenskt Näringsliv delar uppfattningarna som redogörs för i motionen avseende regeringens förslag om så kallad själv rättelse. Förslaget om själv rättelse är inte tillräckligt för att lösa de problem med orättfärdiga utvisningar som förekommit under senare tid. Svenskt Näringsliv har tidigare framfört att problemet utgörs främst av formuleringen i 7 kap 7 e § utlänningslagen. Återkallelsebestämmelsen behöver göras fakultativ för att ge utrymme för helhetsbedömningar av samtliga omständigheter i det enskilda fallet med hänsyn till proportionalitetsprincipen.

Mot den bakgrunden tillstyrker Svenskt Näringsliv en ändring av lydelsen 7 kap 7 e § i utlänningslagen i enlighet med motionens förslag.

Om motionens motiveringar

Betydelsen av arbetskraftsinvandring

Svenskt Näringsliv välkomnar motionens beskrivning av behovet och nyttan av arbetskraftsinvandring och det stora ekonomiska tillskott som arbetskraftsinvandringen genererar årligen. Arbetskraft från tredje land är ett viktigt kompetenstillskott i många företag och branscher och i stora delar av landet. Även framöver är behovet av tillskott till den arbetsföra befolkningen viktigt för att mildra effekterna av den demografiska utvecklingen.

Att regelverket även fortsättningsvis är efterfrågebaserat och tar utgångspunkt i företagens kompetensbehov är avgörande. För att Sverige ska dra än större nytta av möjligheten att rekrytera kompetens från tredje land behöver de administrativa processerna väsentligen förbättras, snabbas upp och rättssäkerheten behöver stärkas.

Betydelsen av proportionalitetsprincipen

Svenskt Näringsliv delar motionens förslag att göra återkallelsebestämmelsen fakultativ, vilket ger utrymme för en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i varje enskilt fall och att respektera proportionalitetsprincipen. Med fördel kan författningskommentaren tydligare beskriva vilka omständigheter som skulle kunna beaktas i samband med bedömningen av ett återkallelseärende. Vi delar även motionens resonemang kring vikten av ett enhetligt regelverk och att återkallelseärenden avseende olika tillståndstyper ska bedömas utifrån samma förutsättningar. Det är inte rimligt att proportionalitetsprincipen ska beaktas i högre grad avseende de arbetstillstånd som grundar sig på EU-rätten.

Systemets legitimitet

Under punkten 5.2 "Missbruk ska motverkas" vill Svenskt Näringsliv ge stöd för synsättet att företag som med uppsåt kringgår regelverket ska motverkas. Vidare är det viktigt för legitimiteten i systemet att arbetstillstånd kan återkallas och Migrationsverket ska ha goda möjligheter till förhandsgranskning och efterkontroller.

Dock avråder Svenskt Näringsliv från att använda begreppet "oseriösa arbetsgivare". Den faktiska innebörden av begreppet är mycket otydlig. Det skulle underlätta för förståelsen av lagstiftarens intention om tydligare begrepp används eller om innebörden av begreppet definieras. De allra flesta arbetsgivare som rekryterar utländsk arbetskraft vill göra rätt men kan ibland begå misstag på grund av exempelvis okunskap eller slarv. Det betyder inte att de medvetet kringgår regelverket och att de är att betrakta som oseriösa arbetsgivare. Vi utgår emellertid från att vad motionen avser med oseriösa företag är de arbetsgivare som inte vill följa regelverket och medvetet avviker från villkoren i syfte att kringgå regelverket. I sådana fall bör det framgå tydligare i motionen.

Problemet med begreppen blir tydligt i sista stycket på sidan 17 i motionens författningskommentar, där begreppet "oseriös" förefaller vara skilt från att "anställningen är ett skenavtal". Det är viktigt att motionen tydligare beskriver varför denna särskilnad har gjorts eftersom dess innebörd kommer att ligga till grund för framtida rättstolkning.

Återkallelse av arbetstillstånd på grund av att förutsättningarna för tillståndet inte längre är uppfyllda bör endast vara tillämpligt om arbetsgivaren medvetet har avvikit från villkoren i syfte att kringgå regelverket.

Förslaget i relation till regeringens proposition om "självrättelse"

Regeringen har i prop. 2016/17:212 föreslagit att införa en möjlighet om så kallad självrättelse. Det innebär att Migrationsverket ska kunna avstå från att återkalla ett arbetstillstånd om arbetsgivaren har avhjälpt bristen utan att Migrationsverket har vidtagit någon åtgärd. Remissinstanserna ges möjlighet att svara på om lagförslaget i motionen korrelerar med regeringens förslag i propositionen.

En ändring av lydelsen i återkallelsebestämmelserna från "ska" till "får" kommer att möjliggöra helhetsbedömningar av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Det bör i sig leda till mer rimliga och proportionerliga avgöranden och att färre arbetstillstånd återkallas.

Bakgrunden till förslaget om självrättelse är att åtgärda situationen där återkallelse av arbetstillstånd framstår som en väl långtgående konsekvens och där det handlar om misstag som inte nödvändigtvis innebär oskäligt utnyttjande av arbetskraftsinvandrare. Problemet med förslaget är att det begränsas till vissa situationer samt att det är oklart vilka brister som kan ligga till grund för självrättelse. Vår tolkning är att de misstag som avses i förslaget ska vara av enklare natur för att kunna korrigeras med hjälp av självrättelse.

Att försöka läka de problem i tillämpningen som finns idag genom att kombinera motionens förslag med förslaget om självrättelse kommer med säkerhet skapa nya tolkningsproblem. Vi anser istället att de brister som föreslås kunna ligga till grund för självrättelse ska vara en del av omständigheterna som ska beaktas i en helhetsbedömning.

Förslaget om självrättelse omfattar inte fel begångna av tidigare arbetsgivare eller om företaget brutit avseende utannonseringskrav i syfte att ge unionsmedborgare företräde. Vidare uppgår för närvarande antalet förlängningsansökningar om arbetstillstånd hos Migrationsverket till cirka 8 600 vilka heller inte skulle påverkas av förslaget om självrättelse.

Att som motionen föreslår ändra lydelsen i återkallelsebestämmelserna från "ska" till "får" möjliggör en helhetsbedömning både avseende allvarligheten av avvikelsen såväl som situationer där "avvikelsen" beror på en anpassning till vad som är praxis i yrket eller i branschen.

Svenskt Näringsliv anser därför att regeringens proposition om självrättelse är otillräcklig och onödig förutsatt att utlänningslagens återkallelsebestämmelser ändras i enlighet med motionens förslag.

Svenskt Näringsliv



Carina Lindfelt